

שאלות - Summer - שיעור 818

I. בענין הפריצות בזמנינו

- (א) **אסור להסתכל** במקום שמצויים פריצות דלהרבה פוסקים הוא איסור תורה ולכמה פוסקים הוא ביהרג ואל יעבור ועיין במס' גדה (י"ג): דהמביא עצמו לידי הרהור אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה ואיסור הסתכלות בעריות הוא אחד מכ"ד דברים המעכבים את התשובה כמבואר בהרי"ף (סוף יומא) ובהרמב"ם (ספר הלכות הקיץ דף ג"ז) וכשהאדם מוכרח לצאת לא יסתכל חוץ לד' אמותיו ואם אפשר יותר טוב לילך באוטו ומ"מ אנוס רחמנא פטריה ואבאר
- (ב) **טיולים ונסיעות** למקומות שונים מלבד האיסור הגדול של ביטול תורה הוא מכניס עצמו בידים לנסיונות גדולות מאחר שכל מקומות אלו הם מלאים פריצות וכל שכן למקומות שאין יהודים מצויים שם שמזדמן לשם הרבה שאלות בעניני מנינים וכשרות ומקואות ואין לדון במקום שאין בסביבו מורה הוראה וגם רופא בקי דספק פקוח נפש דוחה כל התורה כולה

II. הערות בענינינו

- (א) **מי ששכח טלית** או דברים אחרים שיש בהם צורך גדול לשבת והוא באוטו אם הוא ברשות היחיד או אפילו בכרמלית יש להתיר לומר לנכרי להביאו דהוי שבות דשבות במקום מצוה או צורך גדול (ש"ז - ה) וצ"ע שיש כאן כמה איסורים ועיין בספר בדיני שבות (דף מ"ו ודף י"ח) דהוי דחוויה וכ"כ האג"מ (ג - מ"ג) בענין סגירת המזגן האויר המחובר למורה שעות דשבות דשבות מקום צורך הוי רק בדיעבד ועיין במלכים אמניך (דף קמ"ח) דמ"מ הוי רק אמירה אחת וצ"ע
- (ב) **פע"ן שיש לה כפתור** שעל ידו עורכים אם המכונה תסתובב או לא צ"ע אם מותר להפעיל או להפסיק הסיבוב ואבאר
- (ג) **בקעמ"פ** אם הילדים הולכין ליטל דברים מהחנות ידקדקו שלא להזכיר שם מדה ומנין ולא סכום ממון אבל מותר בעל החנות לפתוח חנותו בשבת ליתן להבקשים מה שהם רוצים לכבוד שבת (שכ"ג)

ד) השתמשות בעיר קאנדישענער בשבת ויו"ט פתיחתו ע"י נכרי

עייין באג"מ (יו"ד ג - מ"ג - ז) דאפילו ע"י רמיזה פתיחתו אסור ודומה אם הנכרי מבשל עבורו דודאי יכול להיות גם בלא אכילת דבר שבישל בעדו מ"מ בישול זה לא היה לו וכן בענין הכל חולים אצל צינה (רע"ו - ה) מותר משום חולה ולא משום מוסיף חום בחדר (דיש להתיר דרך רמיזה) וה"ה הנאה מזגן אויר (a/c) הרי לא יהיה לו אף בשעת הדחק ול"ד לקריאה דשייך בשעת הדחק בלא הדלקת הנכרי שהוא רק מוסיף אויר (מ"ב ש"ז - ע"ו) **הגרי"ש אלישיב אסר מטעם אחר** דרמיזה אינו מועיל דהרי גם כשהנכרי בא מרצון עצמו לעשות מלאכה עבור הישראל חייבים למחות בידו (מ"ב רמ"ג - ה) ושאני "הנר אינו מאיר יפה" דאינו עושה מלאכה מושלמת חדשה עבור הישראל ופתיחת האגרת מותר ע"י נכרי שהיא רק חומרא ולכן מותר דרך רמיזה וכ"כ המג"א (רי"ז - סק"ט) דאם רואה ישראל דהעכו"ם עושה מלאכה בחפצו צריך למחות ולכן רמיזה מועיל רק בחפצו של העכו"ם ולא בחפצו דישראל וכ"כ המ"ב (רע"ו - סק"ז) דאפילו להוסיף הנכרי שמן בשבילו צריך למחות אם הוא נר של ישראל וע"ע במ"ב (ש"ה - סק"ז) בענין עשיית גבינה בשבת ועיין בהגר"ז (ש"ז - ז) דאם עושה בשביל הישראל בנר של ישראל אסור אפילו בלא רמיזה והוא עושה מעצמו

לכן **האג"מ פסק לאיסור** משום דרמיזה מועיל רק על תוספת הנאה ולא על הנאה חדשה אמנם הגרי"ש אלישיב אסר משום דככלל אין היתר דרך רמיזה בכית ישראל או בכלי של ישראל

- (ה) **נתקלקל החשמל וחזר ונתקן ע"י נכרים** אם יש ליהנות מהאור והבישול עיין ברמ"א (רי"ג - ה) דיש להתיר ואבאר

(ו) **אי יש ענין להחמיר שלא לטלטל במקום שיש עירוב** עיין בספר מעשה רב של הגר"א (קמ"ח) שלא לישא בשבת כלל אפילו במקום שיש עירוב ואפילו בחצר ובבית לא ישא כ"א בידו ואפילו אם יש שם עירוב ועיין בשבת (י"ג) דחנניא אומך חייב אדם למשמש בכגדו ע"ש עם חשכה ולכן אין לטלטל שום דבר דרך כיסי הבגדים אפילו בבית שמא ישכחם ויצא עמהם אבל כשהם בידו חזי להו ולא ישכח הנמוקין או"ח (ש"ז) כתב דהאר"י ז"ל לא חשש לחקור על העירוב וגם הבני ישכח לקח אצלו במכוין איזה חפץ שלא יהיה בכלל מי שאינו מודה בעירוב ולא הקפיד על שיטת הרמב"ם בענין צ"ה יותר מעשר אמות

(ז) **צורת הפתח שנתקלקל בשבת** - עיין בשו"ת האלף לך שלמה (קט"ז) דמותר לתקן ע"י נכרי משום שיש לסמוך על הר"ן בשם בעל העיטור במקום מצוה דרבים (רע"ו - ז) ומ"ב סק"ה) ואם זה א"א מותר דכיון דהותרה הותרה ומותר לטלטל כך וכן משמע מתוספות (עירובין ט"ו - ד"ה לא סנה) בתירוץ שני וע"ע בשו"ע (ש"ז - ז) דכלל דכיון דהותרה הותרה נאמר רק בעירובי חצירות אבל לא בחצר שנפרצה לרה"ר או לכרמלית ולכן הכל תלוי אם

הולכין אחר המיקל במחיצות עיין בשיעור 275 איברא עיין בש"ך (י"ד רמ"ז זכללי הפסק) דבשעת הדחק סמכין על דעת יחיד באיסור דרבנן וצ"ע ועיין בשש"כ (י"ז - כ"ה והערות) דאם אין נכרי יתקן ישראל חוטי העירוב ע"י עניבה אבל לא יקשור קשר וכן משמע משו"ת מהר"י אשכנזי (י"ג) דאין חשש משום איסור עשיית מחיצה וי"ל כדי למנוע מכשול דרבים התיירו (שם הערה ק"ז-ק"ח) ואולי משום דבשעת הדחק סמכין על שיטת רש"י (שנת קכ"ה): דאין אוסרים מחיצות המתרת וזה דעת יחיד ולכן לא הובא להלכה בשו"ע (שט"ו - ח) מ"מ בעירובין הולכין אחר המיקל אפילו אם הוא דעת יחיד שלא הובא בהלכה ועיין באג"מ (ז - פ"ג) דאין הולכין בעירובין אחר המיקל במחיצות בישועות יעקב (שס"ג - ה)

- (ח) **אכילה על גבי עשבים בשבת ואם קרוב לפסיק רישא אסור** - עיין ברמ"א (ש"ז - ג) שטוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם מים דבקושי יש ליזהר שלא יפלו שם מים ועיין בכ"י שהובא דין זה בשם ספר התרומה וכתב עוד בשם הסמ"ג דבגינת חברו שאינו נהנה בגידול העשבים תלוי במחלוקת הערוך ותוספות ואנו מחמירים כשיטת התוספות למעשה לכן כתב הרמ"א בלשון טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים כי מעיקר הדין נראה דמותר אבל אנו צריכים לנהוג כחומרת הרמ"א ואם רוצה לאכול דוקא על גבי העשבים יכול להניח מפה (plastic) תחת השלחן והמים אין נופל על העשבים ורק על המפה
- (ט) **לסוך גופו ולישב כנגד החמה** עיין בשו"ת מנחת יצחק (ח - ה) שיש לאסור מ"מ שמעתי מכמה פוסקים דאין איסור בדבר אם אינו משתמש בדבר שיש בו איסור ממרח ואבאר
- (י) **לצאת במעיל על כתפיו בשבת שאינו תוחב ידיו בבתי זרועות** - עיין בשיעור 237 (V) שצריך להחמיר

III. עוד הערות

- (א) **מותר ליסע לדרך עם אשתו** וגם לקאנטרי מבלי שתטול האשה עמה כתובתה (בספר למעונות הקיץ דף ל"ו)
- (ב) **אסורה אשה בלבדה** לנסוע באוטו, כהדרכים ושכילים הקטנים כשאינו מנהיג האוטו אבל כדרכים רחבים שעוברים ונוסעים שם לא שייך איסור יחוד
- (ג) **ליזהר שלא לשמוע קול זמר של אשה** ויש מקילים באשה שאינו מכירה (שו"ת מהרש"ג ג - ז) ועוד סניף להתיר אם כמה נשים מזמרים ביחד (שו"ת שרידי אש ז - י"ד) ועוד אם שומע בעל כרחו ואינו מכוון ואינו נוח לו (שו"ת תורה לשמה ש"ז) מ"מ צריך ליזהר שלא ישמע (שם דף ל"ה)
- (ד) **בילדות קטנות** שלא ראו דם נדות יש אומרים דאין איסור ובלבד שלא יכוון ליהנות מקולן (מ"ב ע"ה - י"ז) ועיין בכן איש חי (זא אה"י ג') דמיקל רק עד שש שנים (שם דף ל"ו)
- (ה) **האשה רוצה לילך לההרים על הקיץ** ובעלה אינו רוצה ליסע עיין באה"ע (ט - י"ג) דאם היא יצאה פטור מלפרנסה
- (ו) **קטנים שהשתמשו בחפצים של אחרים ושיברו** אין אביהם חייבים לשלם (דף י"ט)
- (ז) **אם אחד מבקש מחבירו שישאיל לו את הקאר שלו** אין חיוב עליו להשאילו אף כשמקבל עליו כל ההוצאות (שם דף כ)
- (ח) **גם ההולך בדרכים שבתוך הקאנטריס** ברגליו או בקאר צריך לומר תפילת הדרך אם הולך ד"מיל
- (ט) **דעת רב משה דיכול להוציא את חברו בתפילת הדרך** מדין שומע כעונה ויש חולקין (שם דף ל"ז)
- (י) **יש אומרים דהאב מחויב ללמוד בנו אף להשיט ע"ג מים** (קידושין כ"ט). ועיין בשו"ת בנין ציון (ב - קכ"ה) דהשמיט הרמב"ם דין זה משום דפסק כהת"ק ולא כה"א ועיין ברש"י הטעם דשמא יפרוש בספינה ותטבע ויסתכן אם אינו יודע לשוט וזה לא שכיח כ"כ בזמננו ולכן יש מקום להקל
- (יא) **תורת הסווימינג פאל - הפאל אין דינו כמרחץ** שאין רוחצין בחמים ומותר ללמוד ולכרך ברכות שם אם אין שם ערוה מגולה ונשים הרוחצות יש אוסרים לאשה אחרת לברכת שם שהרי טפח מגולה באשה ערוה (רמ"א ע"ה - ב) ויש מקילין וכן עיקר (מ"ב ע"ה - סק"ח)
- (יב) **נוטל הטלית קטן מעליו זמן רב אם צריך לברך** - עיין בשיעור 715 (כ-ח)
- (יג) **אם מותר לאשה להביא את בנה בן ג' שנים לסווימינג פאל לרחוץ בין הנשים** הגרש"ז אויערבך פסק דיש להקפיד מג' שנים ואילך עיין בשיעור 715 (כא-ח)